

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ лісового і садово-
паркового господарства

_____ Р. Д. Васишин
« ____ » червня 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри таксації лісу та
лісового менеджменту

Протокол № 10 від 28 травня 2025 р.
Завідувач кафедри
_____ А. М. Білоус

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Лісове господарство»
_____ О. П. Бала

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕНЕДЖМЕНТ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ»**

Галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність Н4 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: О. П. Павліщук – доцент кафедри таксації лісу та лісового
менеджменту, к.е.н., доцент

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Менеджмент лісових ресурсів» є вибірковою компонентою освітньо-професійної програми «Лісове господарство». Дисципліна спрямована на поглиблення теоретичних знань й формування практичних вмінь студентів стосовно системного, процесного, адаптивного, ризик-орієнтованого підходів у менеджменті лісових ресурсів. Вона забезпечує необхідні знання та навички щодо менеджменту лісових ресурсів за кризової ситуації, орієнтує студентів у питаннях стратегічного менеджменту на підприємствах лісового господарства. Теоретична та практична складові дисципліни пов'язані з пріоритетами менеджменту лісових ресурсів у контексті сталого розвитку та з урахуванням євроінтеграційного вектору розвитку України, зокрема, міжнародних вимог стосовно законності походження деревини, попередження знеліснення та деградації лісів. Крім цього дисципліна орієнтує студентів у сфері менеджменту лісових ресурсів на територіях природно-заповідного фонду та інших, що перебувають під охороною, а також у питаннях менеджменту конфліктів, пов'язаних із лісовими ресурсами та лісогосподарською діяльністю.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»	
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	Н4 «Лісове господарство»	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	1 – 2
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні заняття	30 год.	8 год.
Самостійна робота	60 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Менеджмент лісових ресурсів» є поглиблення теоретичних знань студентів та формування у них практичних менеджерських навичок, спрямованих на забезпечення ефективного використання лісових ресурсів, їх збереження, відновлення та охорони за умов ринкової економіки та з урахуванням глобальних загроз.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі лісового та мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати чинники, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

ПРН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.

ПРН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.

ПРН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Теоретичні засади менеджменту лісових ресурсів у контексті сталого розвитку													
Тема 1. Вступ. Поняття та сутність менеджменту лісових ресурсів	1	7	2	2			3	7	0,5	0,5			6
Тема 2. Системний, процесний та адаптивний підходи як основа ухвалення рішень у менеджменті лісових ресурсів	2	7	2	2			3	7	0,5	0,5			6
Тема 3. Ризик-менеджмент у лісовому господарстві	3	7	2	2			3	7	0,5	0,5			6

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 4. Менеджмент лісових ресурсів за кризової ситуації	4	7	2	2			3	7	0,5	0,5			6
Тема 5. Сутність та основні положення концепції управління лісами на засадах сталого розвитку	5	7	2	2			3	7	0,5	0,5			6
Тема 6. Пріоритети менеджменту лісових ресурсів на засадах сталого розвитку	6	7	2	2			3	7	0,5	0,5			6
	7	7	2	2			3	7	0,5	0,5			6
Тема 7. Менеджмент лісових ресурсів на території природно-заповідного фонду	8	7	2	2			3	7	0,5	0,5			6
	9	7	2	2			3	7					7
Разом за модулем 1		63	18	18			27	63	4	4			55
Модуль 2. Стратегічний менеджмент на підприємствах лісового господарства за умов європейської інтеграції													
Тема 8. Стратегічний менеджмент: теоретичні основи та особливості на підприємствах лісового господарства	10	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
	11	10	2	2			6	9	0,5	0,5			8
Тема 9. Менеджмент деревинних лісових ресурсів з урахуванням європейських вимог до забезпечення законності походження деревини та уникнення знеліснення і деградації лісів	12	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
	13	10	2	2			6	10	0,5	0,5			9
Тема 10. Менеджмент недеревинних лісових ресурсів	14	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 11. Конфлікти, пов'язані з лісовими ресурсами: теоретичні основи та менеджмент	15	9	2	2			5	10	1	1			8
Разом за модулем 2		57	12	12			33	57	4	4			49
Усього годин		120	30	30			60	120	8	8			104

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Поняття та сутність менеджменту лісових ресурсів	2
2	Системний, процесний та адаптивний підходи як основа ухвалення рішень у менеджменті лісових ресурсів	2
3	Ризик-менеджмент у лісовому господарстві	2
4	Менеджмент лісових ресурсів за кризової ситуації	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5	Сутність та основні положення концепції управління лісами на засадах сталого розвитку	2
6	Пріоритети менеджменту лісових ресурсів на засадах сталого розвитку	4
7	Менеджмент лісових ресурсів на території природно-заповідного фонду	4
8	Стратегічний менеджмент: теоретичні основи та особливості на підприємствах лісового господарства	4
9	Менеджмент деревинних лісових ресурсів з урахуванням європейських вимог до забезпечення законності походження деревини та уникнення знеліснення і деградації лісів (сутність та вимоги європейського законодавства; вплив ініціатив ЄС на лісову галузь України)	4
10	Менеджмент недеревинних лісових ресурсів	2
11	Конфлікти, пов'язані з лісовими ресурсами: теоретичні основи та менеджмент	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Динамічні методи оцінки ефективності інвестиційних проектів у лісовому господарстві. Сенситивний аналіз інвестиційного проекту (на прикладі плантаційного лісовирощування)	4
2	Оцінка ризику реалізації продукції лісогосподарським підприємством на основі статистичного методу	2
3	Застосування теорії ігор для обґрунтування рішень у менеджменті лісових ресурсів	4
4	Міжнародні підходи до відповідального лісогосподарювання. Планування та моніторинг у системі ведення лісового господарства відповідно до вимог FSC сертифікації	4
5	Особливості функціонального зонування природно-заповідних територій та підходи до їх збереження і використання	4
6	SWOT-аналіз як інструмент стратегічного планування у лісовому господарстві	6
7	Інструменти забезпечення невиснажливого використання недеревинних лісових ресурсів	4
8	Менеджмент конфліктів, пов'язаних із лісовими ресурсами та лісогосподарською діяльністю	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи менеджменту. Приклади успішного менеджменту лісових ресурсів на підприємствах лісового господарства	10
2	Ризики підприємств лісового господарства. Інноваційний менеджмент на підприємствах лісового господарства: теорія та практика	10
3	Національні та міжнародні підходи до збереження цінностей довкілля: законодавство України та вимоги лісової сертифікації	10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4	Стратегія розвитку лісового господарства України в контексті європейської інтеграції. Європейське законодавство щодо забезпечення законності походження деревини та уникнення знеліснення й деградації лісів	10
5	Інструменти підтвердження законності походження деревини	10
6	Диверсифікація джерел доходу підприємств лісового господарства. Лісова етика	10

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання

Методами та засобами діагностики результатів навчання є: усне та письмове опитування; співбесіда; тестування; захист практичних робіт; самооцінювання.

7. Методи навчання

Методами навчання є: метод проблемного навчання; метод практико-орієнтованого навчання; кейс-метод; метод проєктного навчання; метод навчальних дискусій та дебат; метод командної роботи, мозкового штурму; метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні засади менеджменту лісових ресурсів у контексті сталого розвитку ПРН 3, 5 – 9, 11		
Лекція 1. Вступ. Поняття та сутність менеджменту лісових ресурсів	Знати поняття та сутність менеджменту лісових ресурсів, його об'єкт та суб'єкт; розуміти місце менеджменту лісових ресурсів у сфері лісових відносин; розуміти значення менеджменту лісових ресурсів для розвитку лісового сектора економіки	-
Лекція 2. Системний, процесний та адаптивний підходи як основа ухвалення рішень у менеджменті лісових ресурсів	Знати сутність системного, процесного та адаптивного підходів у менеджменті та вміти їх застосовувати; розуміти процес менеджменту з погляду відкритої системи; знати та вміти аналізувати чинники внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємств лісового господарства; розуміти законодавчо-правове забезпечення використання, відтворення, охорони та збереження лісових ресурсів України	-

	та здійснювати належне правозастосування	
Практична робота 1–2. Динамічні методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів у лісовому господарстві. Сенситивний аналіз інвестиційного проєкту (на прикладі плантаційного лісовирощування)	Знати види інвестицій та їх значення для забезпечення конкурентоспроможності підприємств лісового господарства; знати особливості лісівничих інвестиційних проєктів; розуміти сутність статичних та динамічних методів оцінки ефективності інвестиційних проєктів; знати сутність процесів дисконтування та пролонгування грошових потоків інвестиційних проєктів; знати сутність та вміти розраховувати показники фінансової ефективності інвестиційних проєктів, що враховують фактор часу; знати сутність та методику виконання сенситивного аналізу інвестиційних проєктів; вміти застосовувати сенситивний аналіз щодо лісівничих інвестиційних проєктів	10
Лекція 3. Ризик-менеджмент у лісовому господарстві	Знати сутність поняття «ризик», об'єкт, суб'єкт ризику; розуміти джерела ризиків; знати класифікацію ризиків, вміти розрізняти види ризиків, їх аналізувати; знати сутність галузевих ризиків та чинники, що їх зумовлюють; розуміти сутність та вміти застосовувати у менеджменті лісових ресурсів різні методи оцінювання ризиків; знати та вміти застосовувати різні методи впливу на ризики; розуміти процес менеджмент ризиків з урахуванням міжнародних стандартів ISO	-
Практична робота 3. Оцінка ризику реалізації продукції лісогосподарським підприємством на основі статистичного методу	Знати умови використання статистичного методу для оцінки ризику; розуміти сутність показників, які використовують для оцінки ризику на основі статистичного методу; вміти розраховувати показники для оцінки ризику на основі статистичного методу та здійснювати інтерпретацію результатів	6
Лекція 4. Менеджмент лісових ресурсів за кризової ситуації	Знати сутність поняття «криза», причини та наслідки криз на підприємствах лісового господарства; вміти розрізняти види криз; розуміти сутність антикризового менеджменту; розуміти методику діагностики кризового стану підприємств лісового господарства; знати домінанти антикризового менеджменту на підприємствах лісового господарства; вміти формувати антикризові заходи у менеджменті на підприємствах лісового господарства	-
Лекція 5. Сутність та основні положення концепції управління лісами на засадах сталого розвитку	Знати сутність та складові концепції управління лісами на засадах сталого розвитку, її принципи та законодавче забезпечення реалізації в Україні; розуміти міжнародні, зокрема, європейські підходи та пріоритети у сфері збереження, охорони та використання лісів; знати міжнародні зобов'язання України у сфері збереження, охорони та використання лісів;	-

	знати інструменти практичної реалізації підходів управління лісами, спрямованих на уникнення негативного впливу на довкілля господарської діяльності підприємств лісового господарства.	
Практична робота 4–5. Застосування теорії ігор для обґрунтування рішень у менеджменті лісових ресурсів	знати сутність теорії ігор та відповідні критерії обґрунтування рішень; розуміти можливості використання теорії ігор у менеджменті лісових ресурсів; вміти застосовувати методику теорії ігор у менеджменті лісових ресурсів (розраховувати платіжну матрицю, виграв гравця, обирати оптимальну стратегію згідно з критеріями)	7
Лекція 6–7. Пріоритети менеджменту лісових ресурсів на засадах сталого розвитку	Знати екологічні та соціально-економічні пріоритети менеджменту лісових ресурсів на засадах сталого розвитку та забезпечувати їх практичну реалізацію; знати структуру, зміст та вимоги чинних стандартів для сертифікації системи ведення лісового господарства для України (FSC, PEFC); вміти забезпечувати практичну реалізацію вимог лісової сертифікації, зокрема, за схемою FSC, в системі ведення лісового господарства в Україні	-
Практична робота 6–7. Міжнародні підходи до відповідального лісогосподарювання. Планування та моніторинг у системі ведення лісового господарства відповідно до вимог FSC сертифікації	Знати сутність міжнародних підходів до забезпечення відповідального лісогосподарювання в частині його екологічної, економічної та соціальної складових; знати вимоги до системи ведення лісового господарства в частині планування господарювання та моніторингу згідно з FSC стандартом системи ведення лісового господарства для України; вміти організовувати процеси планування ведення господарства та моніторингу відповідно до вимог FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України	6
Лекція 8–9. Менеджмент лісових ресурсів на території природно-заповідного фонду	Знати сутність поняття «природно-заповідний фонд», класифікацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду; знати національне законодавство в галузі охорони і використання територій та об'єктів ПЗФ (та інших охоронюваних територій), особливості державного управління у цій галузі; орієнтуватись у міжнародному законодавстві щодо охоронюваних територій; розуміти особливості фінансово-економічного механізму в галузі організації, охорони та використання ПЗФ; знати види відповідальності за порушення законодавства в сфері охорони і використання територій та об'єктів ПЗФ України	-
Практична робота 8–9. Особливості функціонального зонування природно-заповідних територій та підходи до їх збереження і використання	Знати особливості функціонального зонування територій та об'єктів ПЗФ та розуміти відповідні вимоги до режиму їх охорони, відтворення та використання; забезпечувати практичну реалізацію таких вимог; вміти здійснювати планування охорони, відтворення та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду згідно з їх функціональним зонуванням	11
Самостійна робота 1. Теоретичні основи	Знати сутність основних категорій менеджменту, його функцій, принципів та методів;	8

менеджменту. Приклади успішного менеджменту лісових ресурсів на підприємствах лісового господарства	розуміти особливості процесу ухвалення та методи обґрунтування рішень у менеджменті; орієнтуватись у кращих практиках менеджменту лісових ресурсів та застосовних для цього інструментах	
Самостійна робота 2. Ризики підприємств лісового господарства. Інноваційний менеджмент на підприємствах лісового господарства: теорія та практика	Розуміти сутність маркетингових ризиків підприємств лісового господарства, їх джерела та заходи впливу на такі ризики задля їх уникнення та/або мінімізації; розуміти сутність інноваційного менеджменту, законодавче забезпечення інноваційної діяльності в Україні та перспективні сфери реалізації інноваційних процесів на підприємствах лісового господарства	8
Самостійна робота 3. Національні та міжнародні підходи до збереження цінностей довкілля: законодавство України та вимоги лісової сертифікації	Розуміти законодавчі підходи до планування охорони, відтворення та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України; знати законодавство щодо документування в системі вимог до підприємств лісового господарства стосовно об'єктів природно-заповідного фонду України; розуміти види відповідальності за порушення законодавства України про природно-заповідний фонд; знати вимоги FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України в частині підтримки та збереження цінностей довкілля, зокрема, на етапах: планування, провадження та моніторингу ведення лісового господарства	9
Модульна контрольна робота 1		35
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Стратегічний менеджмент на підприємствах лісового господарства за умов європейської інтеграції ПРН 3, 5 – 9, 11		
Лекція 10–11. Стратегічний менеджмент: теоретичні основи та особливості на підприємствах лісового господарства	Знати сутність понять «стратегія», «стратегічний менеджмент»; знати етапи та особливості стратегічного менеджменту; розуміти сутність стратегічного планування як основи стратегічного менеджменту; розуміти структуру та вимоги до складання стратегічних планів у лісовому господарстві; розуміти стратегічні пріоритети розвитку лісового господарства України за сучасних умов	-
Лекція 12–13. Менеджмент деревинних лісових ресурсів з урахуванням європейських вимог до забезпечення законності походження деревини та уникнення знеліснення і деградації лісів	Розуміти вимоги до міжнародної торгівлі лісовою продукцією в контексті рішень міжнародних ініціатив щодо довкілля та сталого розвитку; знати європейське законодавство щодо забезпечення законності походження деревини та уникнення знеліснення й деградації лісів; розуміти сутність та складові системи належної перевірки як інструменту забезпечення законності походження деревини та уникнення знеліснення і деградації лісів; розуміти вплив нормативних ініціатив ЄС на лісову галузь України; розуміти сутність системи контролю руху деревини в	-

	України та її інструментів; розуміти значення добровільних схем лісової сертифікації в контексті забезпечення законності походження деревини та уникнення знеліснення і деградації лісів	
Практична робота 10–12. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного планування у лісовому господарстві	знати сутність SWOT-аналізу як інструменту стратегічного менеджменту, його основні поняття, структуру; розуміти значення SWOT-аналізу як інструмента стратегічного планування; вміти здійснювати SWOT-аналіз (виокремлювати сильні, слабкі сторони, можливості та загрози об'єкта дослідження, будувати матрицю SWOT-аналізу, розробляти стратегічні альтернативи) та використовувати його результати задля обґрунтування ефективних рішень у менеджменті лісових ресурсів	15
Лекція 14. Менеджмент недеревинних лісових ресурсів	Знати сутність поняття «недеревинні лісові ресурси», їх класифікацію, значення для забезпечення диверсифікації діяльності підприємств лісового господарства; знати законодавче забезпечення використання недеревинних лісових ресурсів в Україні; знати сутність законодавчих інструментів використання недеревинних лісових ресурсів у рамках загального та спеціального використання; орієнтуватись у досвіді та перспективах використання недеревинних лісових ресурсів в Україні	-
Практична робота 13–14. Інструменти забезпечення невиснажливого використання недеревинних лісових ресурсів	Знати особливості заготівлі другорядних лісових матеріалів та здійснення побічних лісових користувань у порядку загального і спеціального використання; вміти планувати та організовувати раціональне і невиснажливе використання недеревинних лісових ресурсів відповідно до вимог національного законодавства	15
Лекція 15. Конфлікти, пов'язані з лісовими ресурсами: теоретичні основи та менеджмент	Знати сутність поняття «конфлікт»; характерні ознаки конфлікту, його структурні елементи, види конфліктів; розуміти причини виникнення конфліктів; знати структурні та процесуальні атрибути конфліктів, пов'язаних із лісовими ресурсами та лісогосподарською діяльністю; вміти визначати причини та розрізняти види конфліктів, пов'язаних із лісовими ресурсами та лісогосподарською діяльністю; вміти застосовувати різні стилі поведінки у конфліктній ситуації; знати чинники, які сприяють попередженню конфліктів, пов'язаних із лісовими ресурсами та лісогосподарською діяльністю	-
Практична робота 15. Менеджмент конфліктів, пов'язаних із лісовими ресурсами та лісогосподарською діяльністю	Знати сутність типових конфліктів, пов'язаних із лісовими ресурсами та лісогосподарською діяльністю; знати види та сутність інструментів менеджменту, спрямованих на уникнення та/або мінімізацію конфліктів, пов'язаних із лісовими ресурсами та лісогосподарською діяльністю; знати форми та засоби взаємодії із громадськістю задля забезпечення реалізації її прав на участь у прийнятті рішень	10

	щодо лісів та лісового господарства як відповідно до законодавства, так і з урахуванням вимог лісової сертифікації; вміти забезпечувати належне інформування та залучення зацікавлених сторін до ухвалення рішень щодо лісів згідно з вимогами національного законодавства та лісової сертифікації	
Самостійна робота 4. Стратегія розвитку лісового господарства України в контексті європейської інтеграції. Європейське законодавство щодо забезпечення законності походження деревини та уникнення знеліснення й деградації лісів	Знати стратегічні пріоритети розвитку лісового господарства України та їх законодавчу основу; вміти аналізувати тенденції ринку лісопродукції на основі ресурсів FAO; розуміти сутність регламенту ЄС 2023/1115 щодо забезпечення законності походження деревини та запобігання знелісненню й деградації лісів, зокрема, в частині основних його понять та вимог	10
Самостійна робота 5. Інструменти підтвердження законності походження деревини	Розуміти сутність інструментів підтвердження законності походження деревини, зокрема: електронного обліку деревини, моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених, сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів; знати законодавче підґрунтя інструментів підтвердження законності походження деревини; вміти забезпечувати практичне застосування інструментів підтвердження законності походження деревини	7
Самостійна робота 6. Диверсифікація джерел доходу підприємств лісового господарства. Лісова етика	Знати можливості диверсифікації джерел доходу підприємств лісового господарства; знати перспективи використання корисних властивостей лісів підприємствами лісового господарства для рекреаційних цілей та вміти забезпечувати їх просування на ринку; розуміти етичні положення менеджменту лісових ресурсів та враховувати їх у процесі ухвалення управлінських та виробничих рішень	8
Модульна контрольна робота 2		35
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Практичні та самостійні роботи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу, оформлені згідно з чинним ДСТУ. У випадку виявлення взаємного копіювання робіт студентами й відправлення їх на перевірку, такі роботи не підлягають оцінюванню та надалі повторно мають бути виконані студентами відповідно до нового індивідуального завдання.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись індивідуально (зокрема, в онлайн формі) за погодженням із адміністрацією.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Павліщук О. П. Електронний навчальний курс «Менеджмент лісових ресурсів». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1789>.

2. Павліщук О. П., Кравець П. В. Менеджмент лісових ресурсів: навч. посіб. Корсунь-Шевченківський : ФОП Гавришенко В.М., 2015. 319 с.

3. Павліщук О. П., Кравець П. В., Васишин Р. Д. Менеджмент лісових ресурсів: підручник. Київ – Корсунь-Шевченківський : ФОП Майдаченко І. С., 2020. 350 с.

4. Павліщук О. П., Кравець П. В. Навчально-методичний посібник для вивчення дисципліни «Менеджмент лісових ресурсів» студентами заочної форми навчання спеціальності «Лісове господарство» (спеціалізація «Менеджмент лісових ресурсів та лісовпорядкування»). Київ : «ЦП «Компринт», 2016. 132 с.

5. Павліщук О. П., Кравець П. В. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Менеджмент лісових ресурсів» для самостійної роботи студентів денної форми навчання ОС «Магістр» спеціальності 205 «Лісове господарство» (спеціалізації «Менеджмент лісових ресурсів та лісовпорядкування»). Київ, 2017. 222 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Адамовський О. М. Ідея сталого лісокористування у ретроспективі. *Регіональна економіка*. 2009. №3 (53). С. 233–240.

2. Василенко В. О. Антикризисное управління підприємством : навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 504 с.

3. Васишин Р. Д. Еколого-енергетичний потенціал лісів Українських Карпат та його стале використання : монографія. Київ : ТОВ «ЦП «Компринт», 2018. 303 с.

4. Державна служба статистики України. Статистична інформація. Лісове господарство. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

5. Довідник з лісового фонду України за матеріалами державного обліку лісів станом на 01.01.2011 року. Ірпінь, 2012. 130 с.

6. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.

7. ДСТУ ISO 9001:2015. Системи управління якістю. [Чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 30 с.
8. Загвойська Л. Д., Маселко Т. Є., Якуба М. М. Економічний аналіз інвестиційних проєктів : навч. посіб. Львів : Афіша, 2006. 318 с.
9. Землекористування: еколого-економічні проблеми, конфлікти, планування : навч. посіб. / Соловій І. П. та ін. Львів : Афіша, 2005. 400 с.
10. Іванюта С. М. Антикризове управління : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
11. Інституційна розбудова лісової сертифікації в Україні : монографія / Кравець П. В. та ін. ; за ред. П. В. Кравця. Київ : ННЦ ІАЕ, 2009. 250 с.
12. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 406 с.
13. Костюкевич Р. М. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2011. 270 с.
14. Кравець П. В., Павліщук О. П., Розвод С. В. Оцінювання ключових елементів маркетингового менеджменту на підприємствах лісового господарства. *Науковий вісник НЛТУ України*. Львів : РВВ НЛТУ України, 2013. Вип. 23.2. С. 262–272.
15. Лісовий Кодекс України : постанова Верховної Ради України від 21.01.1994 р. № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.
16. Менеджмент охоронних лісів України : монографія / Шеляг-Сосонко Ю. Р. та ін. ; за ред. Ю. Р. Шеляга-Сосонка. Київ : Фітосоціоцентр, 2003. 299 с.
17. Павліщук О. П., Кравець П. В. Взаємодія із зацікавленими сторонами згідно з FSC національним стандартом системи ведення лісового господарства для України. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*. 2020. Vol. 11. № 1. Р. 55–65. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/forest2020.01.055>.
18. Павліщук О. П., Кравець П. В. Диверсифікація діяльності підприємств лісового господарства України в контексті забезпечення комплексного лісокористування. *Економічний простір*. 2017. № 125. С. 98–109.
19. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Вид. 3-тє. Київ : Знання, 2007. 668 с.
20. Скрипко Т. О. Інноваційний менеджмент : підручник. Київ : Знання, 2011. 423 с.
21. Соловій І. П. Політика сталого розвитку лісового сектора економіки: парадигма та інструменти : монографія. Львів : РВВ НЛТУ України, вид-во ТзОВ «Ліга-Прес», 2010. 368 с.
22. Старостіна А. О., Кравченко В. А. Ризик-менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. Київ : ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004. 200 с.
23. Участь громадськості в управлінні лісовим господарством : практ. посіб. / Кравець П. В. та ін. ; за ред. П. В. Кравця. Київ : Компринт, 2012. 56 с.
24. Шегда А. В. Менеджмент : підручник. Київ : Знання, 2004. 687 с.
25. Шиян А. А. Теорія ігор: основи застосування в економіці та менеджменті : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2009. 164 с.
26. Adaptive forest management in Central Europe: Climate change impacts, strategies and integrative concept / A. Bolte, Ch. Ammer, M. Lof and other. *Scandinavian Journal of Forest Research*. 2009. № 24. Р. 473–482.
27. Ansoff H. I. Strategic management. London: Palgrave Macmillan, 2007. 233 p.

28. Bowman C. The essence of strategic management. New York: Prentice Hall, 1990. 152 p.
29. Communication from the commission to the European parliament, the Council, the European economic and social committee and the committee of the Regions. New EU Forest Strategy for 2030. 2021. 28 p. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021DC0572>.
30. Forest Stewardship Council. URL: <https://fsc.org/en>.
31. Global Forest Resources Assessment 2020. Main report. FAO. 2020. URL: <https://doi.org/10.4060/ca9825en>.
32. Helms J. A. The dictionary of forestry. Bethesda, MD: The Society of American Foresters, 1998. 210 p.
33. International Union for Conservation of Nature. URL: <https://www.iucn.org>.
34. ISO 31000:2018 «Risk management – Guidelines». URL: <https://www.iso.org>.
35. ISO/IEC 31010:2019 «Risk management – Risk assessment techniques». URL: <https://www.iso.org>.
36. Journal «Forest Ecology and Management». URL: <https://www.sciencedirect.com/journal/forest-ecology-and-management>.
37. Mescon M. H., Albert M., Khedouri F. Management. 3rd edition. New York: Harper & Row, 1988. 777 p.
38. Ministerial conferences on the Protection of Forests in Europe. URL: <https://foresteurope.org>.
39. Pavlishchuk O., Kravets P., Churilov A. Integration of Environmental Values into the Management System of Forestry Enterprises in Accordance with the Requirements of Forest Certification. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*. 2022. Vol. 13. № 4. P. 84-95. DOI: 10.31548/forest.13(4).2022.84-95.
40. Programme for the Endorsement of Forest Certification. URL: <https://www.pefc.org>.
41. Regulation (EU) 2023/1115 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on the making available on the Union market and the export from the Union of certain commodities and products associated with deforestation and forest degradation and repealing Regulation (EU) № 995/2010. *Official Journal of the European Union*. 2023. L 150. P. 206 – 247. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R1115&qid=1712782631158>.
42. State of Europe's Forests 2020. 394 p. URL: https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf.
43. Sustainable development goals. URL: <https://www.un.org/sustainable-development/sustainable-development-goals/>.
44. The FSC Forest Stewardship Standard for Ukraine FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1. URL: <https://fsc.org/en/document-centre/documents/resource/428>.
45. Thompson A. A., Strickland A. J. Strategic management: concepts and cases. 13th Edition. Boston: McGraw-Hill, 2003. 450 p.
46. World Wide Fund For Nature. URL: <https://wwf.panda.org>.